

तस्मिन् देशे ...। कंचित्कालं स धर्मात्मा सीतया लक्ष्मणेन च। अन्वास्यामानो न्यवसत् Rāmā. iii.14.29; अयं महाराजो महादेव्या सुमित्रया च ... अन्वास्यामानस्तिष्ठति Prati. 2.2 (3); अन्वास्यामानश्चिरजीवदोषैः ...। अहम् ... नृपतौ विपत्रे जीवामि Prati. 3.15; अमुष्मिंश्च सोमसुतातदोद्देशे ... मुनिभिरन्वास्यामानः परमेष्ठी ... विहाय राजचिह्नानि मुनिचिह्नानि जग्राह AvantiKa. 152.3; B being waited upon धृतराष्ट्रो महाबलः। अन्वास्यामानः सततं विदुरेण महात्मना MahāBhā. v.146.11; C being followed or accompanied by मन्त्रिभिः ...। अन्वास्यामानं सचिवैः सुरैरिव सुरेश्वरम्। अपश्यद् राक्षसपतिं हनूमान् Rāmā. v.47.13; अयमुन्मत्तकः इत एवाभिवर्तते। य एषः ...। उच्छिष्टाशनलोलुपैर्बलि-भुजामन्वास्यामानो गणैर्भूयान् ग्रामकसारसञ्चय इव भ्राम्यन् मनुष्याकृतिः MattaVi. 20; ब्रह्मा ह्यनन्तेन ... अन्वास्यामानो भगवान् PadmP. v.18.42; एष खलु लवङ्गतरुमूलबद्धमण्डलाभिर्हीरिणीभिरन्वास्यामानः कृष्णसारः UnmaRā. (Vi.) 49 (2); अन्वास्यामानमखिललोकमातृकया ... आत्मविद्ययेव सादरमालिङ्गन्त्या ... साक्षाच्चकार दाक्षायणीरमणम् NīlaVi. 96.5.

अन्वास्या (anv-āsyā) *adj. (f.)* [from *anu-ā-vas* II.P.] to be performed योधांश्च दृष्ट्वा चान्वास्या ततः संध्या च पश्चिमा ViṣṇuDhaP. ii.151.38.

अन्वाह (anv-āh-) (= anv-ah-), cf. **अन्वह** [Viśva.]

अन्वाह (anv-āha) *gr.* word or expression *anvāha* (recitation) अन्वाहेति च शस्त्रवल्कर्म स्याद्योदनात्तरात् MīmāSū. x.4.39.

अन्वाहत (anv-āhata) *adj. [f. -ā]* A defiled अन्वाहतेषु कर्मस्विनिमुपसमाधाय संपरिस्तीर्य यत्र यत्र दर्वीहोमं कुर्यात्तत्र तत्र चरं समवदाय जुहोति BaudhGS. iv.9.3. B struck सा विहतं मत्वा भर्तारं गतचेतनम्। अन्वाहतेवाशनिना मूर्च्छितापत्तद्ध्रुवि BrahmāṇḍP. ii.30.7.

अन्वाहरण (anv-āharaṇa) *n.* act of muttering subsequently (for continuation) (यजुरन्तरयेऽन्वाहारं धानंजयः) अन्वाहरणमन्वाहारः अनुत्सर्ग इत्यर्थः ... तत्रानुजपः अलोपार्थः comm. on LātyāSS. i.1.25 [making up, supplying, pw.; MW.]

अन्वाहर्तव्ये (anvāhartavaī) *inf.* (P.vi.2.51) in order to carry along सर्वेष्वेवं युक्तेषु होतव्यं वास्तोष्पत्यं३ ह्येतन्नं हीनमन्वाहर्तव्यं MaiS. i.5.13 (i.82.8)

अन्वाहार (anv-āhāra) *m.* 1 act of muttering subsequently यजुरन्तर-येऽन्वाहारं धानंजयः LātyāSS. i.1.25; DrāhyāSS. i.1.26 [but PW. MW. continuation, making up, supplying]; 2 act of bringing near चात्वालाहवनीया-वन्तरा जाघनीपरिक्रमणं पशुपरिक्रमणं वपाया यूपस्य चान्वाहारम् MānSS. 184.7; 3 nuptial present or gift अन्वाहारं समादाय पृथग्वृष्णिपुरोगमाः। प्रययुः सिंहादेन MahāBhā. i.2076*(1)

अन्वाहार्य (anv-āhāryā) *m.* A cooked rice presented to the priests as sacrificial fee at the Darśapurnamāsa (देवान्) तानेव तर्हजति यदन्वाहार्यमाहरति ... अथो दक्षिणैवास्त्यैषा ... यद् वै यज्ञस्य क्रूरं यद् विलिष्टं तदन्वाहार्येण। अन्वाहरति तदन्वाहार्यस्यान्वाहार्यत्वं ... स वा एष प्राजापत्यो यदन्वाहार्यः TaiS. I.vii.3.1-2; I.vii.3.3; यदन्वाहार्यमन्वाहरति तानेव तेन प्रीणाति MaiS. i.4.6 (i.54.7); एवं विद्वानन्वाहार्यमाहरति KāthS. 8.13 (i.97.11); KapiKaS. 8.1 (80.10); यदन्वाहार्यमाहरन्त्येतदक्षिणौ वै दर्शपूर्णमासौ तस्मादन्वाहार्यमाहरन्ति KauṣiBr.3.7 (12.24); यदन्वाहार्यपचनेऽन्वाहार्यं पचन्ति। तेन सोऽस्याभीष्टः प्रीतिः TaiBr. I.i.10.5; ततो देवाः। एतां दर्शपूर्णमासयोर्दक्षिणागमकल्पन् यदन्वाहार्यम् ŚatBr. I.ii.3.5; ŚatBr.(K.)II.ii.1.9; दर्शपूर्णमासयोर्दक्षिणा यदन्वाहार्य इति ŚatBr. XI.i.3.7; ŚatBr.(K.)III.ii.2.7; आहुतिमेवान्वाहार्येण क्रीणाति तद् यदेतद्धीनं यज्ञस्यान्वाहरति तस्मादन्वाहार्यो नाम ŚatBr. XI.i.8.6; ŚatBr. (K.) III.ii.7.3; यद्यग्नीधस आदधाति ब्रह्मभागो यजमानभागोऽन्वाहार्य एते षट् प्राजापत्याः ŚatBr. XI.iv.1.11; तदन्वाहार्येणान्वाहरत्स अन्वाहार्य एव षट्ः GopBr. i.3.10 (75.15); परिहृत ब्रह्मभागेऽन्वाहार्यमाहरन्ति ŚāṅkhāSS. i.12.9; i.12.11; अन्वाहार्यं प्रतिगृह्णा। ... ओं प्रतिष्ठेति प्रसौति ŚāṅkhāSS. iv.7.15; अन्वाहार्यं याचति BaudhSS. i.27.16; i.91.4; अन्वाहार्यमासाद्य त्रिंशन्मानं हिरण्यं ददाति BaudhSS. i.67.9; नित्योऽन्वाहार्यः BaudhSS. ii.120.5; सर्वान्युदवसानीयायां क्रियन्तेऽन्वाहार्यात् BhārS. x.14.5; दक्षिणाग्नावन्वाहार्यं महान्तमपरिमितमोदनं पचति ĀpaSS. iii. 3.12 (comm. अन्वाहार्यो दक्षिणार्थं ओदनः); (ब्राह्मणेभ्यः) तेभ्योऽन्वाहार्यं ददाति ĀpaSS. iii.4.3; उक्तः संप्रैषोऽन्वाहार्यस्य च दानं ĀpaSS. iv.11.4; दर्शपूर्णमासप्रकृतीनां सोमेऽन्वाधानम् ... जागरणमन्वाहार्यस्य च दानं न विद्यन्ते ĀpaSS. x.4.12; अन्वाहार्यमवेक्षेत ĀśvaSS. I.i.13.4; अन्वाहार्यमासन्न-मनुमन्त्रयते MānSS. 27.4; अन्वाहार्यं दक्षिणाग्नावधिश्रयति KātyāSS. ii.5.27; अन्वाहार्यमाहृतं तूष्णीमालभेत (ब्रह्मा) LātyāSS. iv.11.19; अन्वाहार्यमन्तरेण ब्रह्माणं यजमानं च हरेत् DrāhySS. xii.3.18; आग्नीध्रोऽन्वाहार्याधिश्रयणात् VaitāS. 2.4; यजमानोऽन्वाहार्यम् अन्तर्वेद्याम् ... अभिमन्व्य ऋत्विग्भ्यो ददाति दक्षिणां

VaitāSū. 3.19; अन्वाहार्यं ब्राह्मणान् भोजयति यद्वै यज्ञस्यान्वितं भवति तदन्वाहार्येणान्वाहियते KauṣiSū. 6.23-25; न्यायोपेतं ब्राह्मणेभ्यो यदन्नम् ... एतदन्वाहार्यस्यान्वाहार्यत्वम् अन्वाहार्येषूत्तमदक्षिणेषु तथारूपं कर्म विख्यायते MahāBhā.v.27.11 (BhārBhāDi. अनेन श्रौतमिष्ट्यादिकं लक्ष्यते, तत्र हि अन्वाहार्यो दक्षिणात्वेन दीयते); अन्वाहार्यं च दर्शनात् MīmāSū. xii.4.47; किं वासोवत्समन्वाहार्यस्य निवर्तकमुतानिवर्तकमिति ŚābaBh. 1879.16 (on x.3.34); अन्वाहार्यद्वादशशतादिदानम् ... परिक्रयार्थं वा कर्मसंयोगात् वक्ष्यति TantrVā. 1140.1 (on iii.7.20); आग्रयणे 'वासो दक्षिणा वत्सः प्रथमजो दक्षिणेति श्रुतं वासो वत्सं समानकार्यत्वात्प्राकृतस्यान्वाहार्यस्य निवर्तकम् ŚāstrDī. 685.10 (on x.3.6); गोदाने नामतः सूर्यः सौम्यो व्रतसमर्पणे। आवसथ्यो विवाहे स्यादन्वा-हार्यं महेश्वरः ĪśānSiPa. i.14.10; i.14.200; वासो वत्सं समुद्येयमन्वाहार्येण वा न वा NyāyMāVi. 519.20 (on x.3.6); अन्वाहार्यस्य धर्मोऽत्र न कार्यः Nyāy- MāVi. 520.1 (on x.3.6) अन्वाहार्येणानत्यसंभवे तस्यापि तदर्थं प्राप्तेः BhāṭṭDī. i.329.9 (on iii.4.10); ii.215.20 (on v.4.8); iii.252.17 (on x.3.6); 'हुतादो ये ब्राह्मणा यदन्वाहार्यमाहरन्तीति दर्शपूर्णमासयोरन्वाहार्यस्यादनीयेषु ऋत्विक्षु ब्राह्मण-शब्दनिर्देश इत्येवमादयो गृह्यन्ते MayūMāli. 884.11 (on xii.4.16) 1Aii carrying of good, cf. **अन्वाहार्योपकरण**; B southern sacrificial fire (on which rice as sacrificial fee to the priests is cooked) अध्वर्युः ... अन्वाहार्यस्य दक्षिणस्य परावापं सकृत्करोत्यध्वर्युः स्थाल्यां तण्डुलानद्भिः सकृत् परिप्लाव्यान्वाहार्यं जीवतण्डुलम-स्त्रिं चरं श्रपयेत् VaikhāGS. 4.5; त्रिमधुराक्ताभिः समिद्धिश्रुणाज्येन च जुह्यात् ... अन्वाहार्येऽङ्गारकराहोः VaikhāGS. 4.14; कथं च भगवान् विष्णुः ...। गार्हपत्यं च विधिना अन्वाहार्यं च दक्षिणम्। अग्निम् ... चक्रे PamP.v.16.24; नाभिपद्मे तु न्यसेदाहवनीयकम्। अन्वाहार्यं च विन्ध्यस्य तथाग्निं गार्हपत्यकम् ĪśānSiPa. i.35.104; तत्र संस्कृतं गार्हपत्यान्वाहार्याहवनीयसभ्यावसथ्यादि SarvaDa- Kau. 14.27; C type of forefathers सोमपा एकशृङ्गाश्च चतुर्वेदाः ...। एते पूज्यन्ते पितरः कलास्तथा (v.1.अन्वाहार्याः) MahāBhā. ii.133.5; D type of rite or ritual (as a means of preparing the Āhavanīya fire) गार्हपत्येन विधिना अन्वाहार्येण कर्मणा। अग्निमाहवनीयं च यश्चक्रे HariVam. 30.21; VāyuP. ii.35.25; BrahmāṇḍP. ii.72.24; BrahmP. 179.29.

अन्वाहार्य (anv-āhārya) *n.* A monthly offering to the forefathers (Śrāddha) made on the new-moon day अमावास्यायां तच्छ्राद्धम्। इतरदन्वाहार्यम् GobhiGS. iv. 4.3 (comm. अनु पश्चादाहियते इत्यन्वाहार्यं नाम श्राद्धममावस्यायां कर्तव्यम्); तिस्रः ... अष्टकाः ... उत्तमायां शाकमन्वाहार्यं DrāhyGS. iii.3.31; अन्वाहार्येषूत्तमदक्षिणेषु MahāBhā. v.27.11 (Devabodha मासिकादिश्राद्धेषु); अन्वाहार्यं महाराज पितृणां श्राद्धमुच्यते MahāBhā. xiii.87.6; पितृणां मासिकं श्राद्धमन्वाहार्यं विदुर्बुधाः ManuSm. 3.123; इष्टिराग्रयणं श्राद्धमन्वाहार्यं च सर्वदा। कर्तव्यं सततं विप्रैः BrParāSm. 7.107; अन्वाहार्यं तु पार्वणम् MatsyaP. 16.51; श्राद्धम् ...। आमावास्यं द्वितीयं यदन्वाहार्यं तदुच्यते GobhiSm. 3.112; आह लौगाक्षिः। पिण्डयज्ञं ततः कुर्यात्ततोऽन्वाहार्यकं बुध इति। ... 'अन्वाहार्य' दर्शश्राद्धम् CaturCin. iii(1).1064.19; VīraMi. (Śrāddha.) 281.13; BālamBhā. i.535.26 (on 1.249); मासिकं प्रतिमासममावास्याश्राद्धं तन्मुनयोऽन्वाहार्यमिति विदुः VīraMi. (Śrāddha.) 50.14; इतरदन्वाहार्यं मासीनम् ... अन्वाहार्यं अनु पिण्डपितृयज्ञस्य पश्चात् आहार्यं कर्तव्यम् VīraMi. (Samskāra.) 907.18 [अन्वाहार्यं मासिके(श्राद्धे) AmaK. 1415; Vaija. 273.2; AnekāSam. 4.220; NānārthāSam. iii.18.5; ŚabdaRa. (Vā.) 2506; ŚabdaRaSaK. 247.3; 250.6; ParyāŚaRa. 808; KośaKaTa. 5648; KalpaK. 80.110]; B type of rite (as a means for preparing the Āhavanīya fire) अन्वाहार्यं दर्शपूर्णमासयोः श्रौतयोर्दक्षिणत्विजाम् ManuBh. i.261.1 (on 3.113); C cooked rice given as sacrificial fee to the priests in Darśapurnamāsa Sacrifices अन्वाहार्यम् ... इष्टेश्च दक्षिणा Vaija. 273.2; AnekāSam. 4.220; NānārthāSam. iii.18.5; ŚabdaRaSaK. 247.3; D cooked rice (for oblation) prepared on the southern sacrificial fire अस्ति परिक्रियो ज्योतिष्टोमे द्वादशशतं, दर्शपूर्णमासयोरन्वाहार्यम् ŚābaBh. 1112.3 (on iii.8.1); E offering to the forefathers, preliminary to any festive occasion (Nāndi-mukhaśrāddha) अन्वाहार्यममाश्राद्धे मुखदक्षिणयोरपि ŚabdaRaSaK. 247.3.

अन्वाहार्य (anv-āhārya) *adj.* which is to be taken subsequently (to the rice) शाकं व्यजनं अन्वाहार्यम् GobhiGS. iv.4.21; (comm. अनु पश्चादोदनचरोराहियते ... अन्वाहार्यश्चरुरिति ... संगमनीयम्)

अन्वाहार्यक (anvāhārya-ka) *n.* (monthly) offering to the forefathers (Śrāddha) on the new-moon day विप्रः ...। पिण्डान्वाहार्यकं श्राद्धं कुर्यान्मासानु-मासिकम् ManuSm. 3.122; अन्वाहार्यकमित्युक्तं तस्मात्तद्वन्नसंक्षेपे MatsyaP. 16.43; PadmP.v.9.111; अन्वाहार्यकं दर्शश्राद्धम् Aparā. 460.7 (on 1.225); आह लौगाक्षिः। ... पिण्डयज्ञं ततः कुर्यात्ततोऽन्वाहार्यकं बुधः CaturCin. iii(1).1064.18; Catur-